

E E N   E N K E L   W O O R D   V O O R A F .
= = =   = = = =   = = = =   = = = =

Dit geschriftje is reeds min of meer toegezegd bij de uitgave van de brochure HET ROS BEIJAARD EN ZIJN BERIJDEERS, dat in de maand maart van dit jaar verscheen.

Gaven wij toen spontaan onze inzichten, thans stelden discussies met Vlaamse en Waalse arbeiders ons in staat met vastere - doch met onze eerste inzichten overeenstemmende -conclusies te besluiten.

Ook de vorming van een coalitie-kabinet door CVP en BSP, begin mei van dit jaar, bevestigt ons inzicht. Aan ons laatste artikel in dit geschrift behoeft dan ook niets te worden toegevoegd, al werd het geschreven vóór de BSP-kogel door de kerk ging.

De nederlaag der arbeiders is evenzeer evident.

DE SPARTACUSBOND.

=====

VLAAMSE MAKKERS BEOORDELEN DE STAKING.

(Spartacus 25 februari 1961)

Op Zondag 29 januari 1961 heeft te Antwerpen een gedachtenwisseling plaats gehad tussen een viertal Vlaamse en een drietal Nederlandse kameraden over de jongste Belgische staking.

Waar de Belgische vrienden uit onze eerste artikelen over deze actie in Spartacus een indruk hadden kunnen krijgen omtrent onze opvattingen, anderzijds de Nederlandse kameraden zeer benieuwd waren iets te vernemen over de ervaringen en de mening van de eersten, lag het voor de hand, dat zij een ruim aandeel in de gedachtenwisseling kregen.

De door henzelf persoonlijk en in de meeste gevallen in eigen bedrijfsleven opgedane ervaringen waren buitengewoon belangwekkend, doch zij gaven in de aanvang wel aanleiding tot verschillende beoordeling onderling, in 't bijzonder ook over de vraag, in hoeverre er sprake was van een partijpolitieke - met de vakbeweging verbonden - strijd en of, en in hoeverre, toch ook zelfstandige arbeidersstrijd aan de dag was getreden. De discussies leidden er echter toch toe dat, naarmate het algemeen beeld duidelijker werd, een eensgezinder oordeel werd verworven en wij mogen tot onze voldoening vaststellen, dat de algemene kijk, die wij in onze Spartacus-artikelen hadden gebracht, daarmee volledig in overeenstemming was.

Eén van de Vlaamse vrienden, werkzaam in de diamantnijverheid, was aanvankelijk van mening, dat uit de gebeurtenissen in die industrie duidelijk bleek, dat we dit stuk strijd niet konden zien als een zelfstandige arbeidersactie, doch dat we hier te maken hebben gehad met een poging van de BSP om haar greep op de kiezers te versterken en de katholiek-liberale regering Eyskens ten val te brengen.

Hij vertelde, dat op 2 december de bondsraad van de Algemene Diamantbewerkers-Bond (ABD), aangesloten bij het ABVV, bijeen was geweest, dat men toen wel over de eenheidswet had gesproken, doch dat er geen enkele beslissing over strijd of actie was gevallen. Zelfs op 22 december gebeurde dat niet. Integendeel. Een voorstel van een linkse minderheid, voornamelijk

communistiche sympathisanten, werd met 11 stemmen voor, 19 tegen en 6 onthoudingen verworpen. Op 29 december vonden de arbeiders 's-morgens om 10 uur een gestensilde circulaire op hun werk, uitgegeven door het gewest Antwerpen van de ABVV waarin staking van de arbeid op 12 uur - dus twee uur later - werd bevolen, met als doel, te protesteren tegen de bloedige gebeurtenissen te Gent. Onder die circulaire stond een verklaring van ADB, dat zij hiermede accoord ging.

De volgende dag om 9 uur moesten de diamantbewerkers zich melden bij het bureau van de ADB.

Deze vriend wees er op, dat de hernieuwde behandeling van de Eenheidswet in het parlement aanvankelijk was bepaald op 29 december. Tot zolang had dus de ADB geremd, doch om te hewerken, dat het parlementaire optreden van de BSP tegen de wet meer indruk zou maken en de arbeiders achter de BSP-fractie zouden marcheren, moest dus op 28 december ook de staking van de diamantbewerkers worden ingezet.

Een ander kameraad vond deze conclusie niet geheel onjuist, terwijl hij evenmin de gang van zaken bij de diamantbewerkers bestreed, doch hij was van oordeel, dat dit nog niet de algemene conclusie rechtvaardigde, dat we in dit geval alleen te maken hebben met een partijpolitieke actie, ondersteund door het ABVV.

Zijn betoog kwam hier op neer, dat tot ongeveer 28 december in grote mate sprake is van eigen initiatieven van de arbeiders, doch dat dan het ABVV zijn pogingen in het werk stelt, om zijn hand op de proletarische actie te leggen en dat het hem inderdaad gelukte de arbeiders in het algemeen onder discipline te brengen.

Hij gaf over de gebeurtenissen te Antwerpen het volgende relaas.

Het overheidspersoneel, dat zich in het bijzonder door de inhoud van de Eenheidswet bedreigd acht, verkeerde al geruime tijd in onrust. De Algemene Centrale van Overheidsdiensten (ACOD), aangesloten bij het ABVV, remde de beweging onder de steeds onrustiger wordende mensen af, door steeds maar weer te trachten concessies van de regering te verwerven en daarmee de gemoederen te bedaren.

Niet alleen bleven de concessies uit, maar de socialistische pers was in 't algemeen uit politieke overwegingen wel gedwongen de handelingen van de BSP en haar parlamentsfractie dag aan dag aan de arbeiders voor te leggen en dus fel af te geven op de Eenheidswet Eyskens. Zo gooide men dus nog olie op het vuur.

Toen de eerste bespreking van deze wet op 20 december in het parlement zou aanvangen en Eyskens verklaarde: de wet, zoals ze daar ligt, moet worden genomen

of verworpen, besloot het ACCO tot een proteststaking. Dat was alleen het signaal, waardoor de binnenbrand onder het overheidspersoneel fel uitsloeg.

Doch het bleef niet bij een proteststaking van het georganiseerde overheids-personeel. Reeds de volgende dag in de morgen legden de Antwerpse dokkers de ganse haven in een spontane staking volkomen plat. Zij demonstreerden om halftien voor het vakbonds-bureau van het ABVV-transport op de Baardenmarkt. De leiding had het bureau gesloten, doch het werd, met gebruikmaking van een nog aanwezig fietsenrek, open gerameid en binnen troffen de stakers de secretaris De Crom van, die niet onder de belofte uitkwam, dat hij de bondsraad bijeen zou roepen, teneinde te beslissen over de houding van de bond bij dit wilde conflict.

Vervolgens trokken de demonstranten naar het bureau van de Christelijke bond (ACV). Het bestuur van die organisatie koos een voorzichtiger weg, liet een delegatie toe en beloofde daar aan spoedig te zullen vergaderen over de vraag, of zij de staking zou erkennen.

Toen de havenarbeiders weer bij het havenlokaal kwamen was daar veel politie saamgetrokken en er is toen fel gevochten.

Acht dagen bleef de staking wild. Dat wil zeggen, dat toen op 29 december (de dag dat dus ook de diamantbewerkers tot de officiële staking werden opgeroepen) het gewest Antwerpen van het ABVV had besloten tot een algemene staking in zijn rayon, inderdaad getracht werd en met succes, de wilde actie binnen het organisatorisch gareel te brengen; de strijd om te buigen tot een partij- en vakbonds-actie.

In het verder verloop van de strijd riepen de arbeiders om de algemene werkstaking voor geheel België, doch het ABVV heeft die niet geproclameerd. Af en toe werden wat nieuwe groepen in de actie betrokken, doch onze kameraad betoogde, dat het toch heel duidelijk was, dat het ABVV eenmaal de leiding aan zich getrokken hebbende, eer remmend, dan stuwend naar verdere uitbreiding tot een algemene staking, heeft gewerkt.

Het was ook Louis Major, de algemene secretaris van 't ABVV, die als parlementslid tot de regering zei:

"Ge moogt niet doof zijn voor de stem der patroons."

Daarbij doelde hij op het in mei 1960 tussen vakbonden en patroons gesloten accord tot behoud van de arbeidsvrede, waarbij de vakbonden, nadat zij enkele concessies hadden verkregen op het gebied van de sociale verhoudingen, hadden toe-

gezegd de komende twee jaren geen acties voor nieuwe eisen te zullen voeren.

De remmende invloed op de actie, door het ABVV uitgeoefend, bleek, verklaarde deze kameraad, ook uit het feit, dat sommige groepen arbeiders eerst in de strijd werden geworpen, toen het hoogtepunt allang voorbij was. Zo kwam de oproep voor de steenbakkers slechts twee dagen voor de beëindiging van de strijd.

Onzerzijds werden daarna enige opmerkingen gemaakt. Wij wezen er op, dat het beeld dat de laatste spreker had opgeworpen ons in het algemeen juist voorkwam, zeker wat Antwerpen betreft. Als tendens, voor de houding van de vakbeweging en de partij, is ze volkomen te begrijpen. Wanneer wij in ons eerste artikel schreven, dat de katholieke invloed in de Vlaamse steden een remmende factor was, dan beoogden we daarmee een feit van algemene aard voor Vlaanderen vast te stellen. Zeker is het niet zo bedoeld, dat in de jongste strijd ook het ABVV niet zou hebben geremd. Wij betoogden voorts de noodzakelijkheid om ook meer inlichtingen te krijgen van de zijde van Waalse arbeiders en deelden mee, dat we zouden trachten ook een gesprek met hen te organiseren.

Een vraag van betekenis was, meenden wij, hoe het mogelijk was, dat de zelfstandige kracht van de in beweging gekomen arbeiders zo snel onder de leiding kwam van het ABVV. Wij wezen er daarbij op, dat het eerste neerleggen van de arbeid plaats vond door het overheidspersoneel en dat op parool van het ACCO. Nu staat het overheidspersoneel in het algemeen niet in de voorste rijen der strijden, en wij vroegen ons af, of dat niet misschien de reden kan zijn, dat de vakbeweging vrij snel ook de touwelen in handen kon nemen bij andere bedrijfspgroepen. Ook de algemene economische structuur van België, van liberaal-kapitalistische aard, nog weinig beïnvloed door planeconomie, zoals in Nederland, maakt het wellicht gemakkelijker voor de officiële socialistische beweging om socialisatie en planpolitiek als een soort panacee aan de arbeiders te doen voor komen. Bijvoorbeeld voor de Borinage enz. zou dat zeer wel kunnen.

Tijdens de discussie hierover werden ons interessante mededelingen gedaan. Onze veronderstellingen kwamen de Vlaamse vrienden wel van betekenis voor. Zij wezen er in dat verband op, dat, in België 80% van de arbeiders georganiseerd is, terwijl dat in Nederland zo omstreeks 33% zal zijn. Daarbij komt, dat het katholieke ACV meer leden dan het ABVV telt, althans in Vlaanderen. Doch ook het ACV had aanvankelijk de macht niet over de katholieke arbeiders. Deze namen aan de wilde actie ook in Vlaanderen en zeker in Antwerpen, in massa deel. Het Antwerpse ACV

was zelfs gedwongen officiëel haar sanctie aan de actie te geven. Dat wijst niet alleen op het zelfstandig handelen van de arbeiders in de aanvang, het is daardoor tevens temeer aannemelijk, dat men toen niet kon spreken van een politieke staking. Zou de actie immers van de aanvang af onder de leiding hebben gestaan van BSP en ABVV, dan zou 't CNV daartegen wel direct stelling hebben genomen, OOK te Antwerpen.

Onzerzijds werd nog opgemerkt, dat zeker het optreden van de Antwerpse havenarbeiders er op wijst, dat zij aanvankelijk met hun eigen actie en agitatie het ABVV hebben opgedreven, doch dat anderzijds de demonstraties voor de vakbonds bureaux, met het oogmerk dat de staking zou worden erkend en dus aanspraak zou bestaan op stakingsuitkering, een aanwijzing is, dat het van de aanvang af aan het ABVV makkelijk moest vallen zich aan de kop van het gehele geval te plaatsen.

Daar staat dan weer tegenover, dat hoe makkelijk dat ook mag zijn geweest, getet op deze mentaliteit bij de arbeiders - een mentaliteit die wij volkomen kunnen begrijpen - het voor BSP en ABVV buitengewoon moeilijk moest zijn het wilde ros Beyaard in toom te houden.

Toch waren wij het er allen over eens, dat dit de taak was van deze organisaties. Een belgische makker merkte er nog bij op, dat Major ook in het Belgische parlement had verklaard, dat zij al het mogelijke hadden gedaan om deze staking te voorkomen, waarna ^{dat} zijn reeds hiervoor geciteerde uitspraak kwam tegen de regering: "Ge moogt niet doof zijn voor de stem der patroons."

Zo geeft deze staking vanaf 28 december het beeld te zien van een massa, die zich gebonden acht door de officiële instanties van partij en vakbeweging. Deze leiding raakt in verwarring tussen hamer en aambeeld, tussen de meer willende arbeiders en het partijbelang en de orde te dienen en dus matigend op te treden. In Wallonië waren de arbeiders het meest strijdbaar en daar moest de leiding, met André Renard aan het hoofd, iets verder gaan dan de leiders in de Vlaamse gewesten. Daar kreeg men te maken, zodra op de actie het politieke cachet was gedrukt, met de katholieke partij-en kerk- weerstanden aangevuurd door kardinaal Van Roey. Dit verklaart ook het laat in de strijd roepen van diverse bedrijfstakken. Zo kwamen de stakingsoproepen voor de Vlaamse metaalarbeiders eerst 8 dagen voordat de actie geheel was weggezaakt.

Deze ganse situatie heeft veroorzaakt, dat er naar alle kanten twijfel ging heersen. De officiële leiding kon uit de aard van haar zijn, wel in verwarring

geraken, doch niet verder komen. In Vlaanderen rende ze openlijk en in het Walenland was het, ondanks de schijn van Renards verder willen, doordat hij fulmineerde tegen de Vlaamse leiders, toch diens taak de Waalse arbeiders binnen partij- en vakbondsdiscipline te houden. Wat de arbeiders zelf betreft, zij kwamen door al deze omstandigheden nergens tot nieuwe vormen van eigen strijd. De omzetting tot een politiek conflict leidde er toe, dat de eigen spontane eenheid verloren ging en dat de vakbondsleden van het ACV meer en meer het stakingsfront verlieten. Onder die omstandigheden was het uitgesloten, tot grootse nieuwe daden te komen. Bedrijfsbezettingen bijvoorbeeld, iets waartegen de vakbonden zeker in het geweer zouden zijn gekomen, kunnen alleen ontstaan in de hoofden van de arbeiders, als zij een vrijwel gesloten en zelf handelende massa vormen.

Zo bepaalde zich de dadendrang der arbeiders tot de betogingen op straat, waarvoor ze bij tijd en wijle ook door de leiding werden opgeroepen. Opgemerkt werd, dat de wil om toch wat te doen, de stakers er vaak toe heeft gebracht baldadigheden te verrichten, zoals het ingooien van ruiten. Men kon dat niet bewonderen en verklaarde dat dit dus in feite veroorzaakt werd door de verwording van het verzet tot een politieke strijd, waarin de arbeiders werden gebruikt en deze als materiaal, als niet eens beheerst materiaal, werden ingezet.

Wat Renard er tenslotte van dreigde te maken, een banaal burgerlijk streven naar afscheiding of federalisme, dat bovendien aan de Waalse arbeiders geen enkel behoorlijk perspectief binnen de kapitalistische orde biedt, omdat een zelfstandig Wallonië weldra zou blijken economisch achterlijk en tot weinig in staat te zijn, bewijst hoezeer de actie, zo spontaan door de arbeiders ingezet, onder leiding van de partij- en vakbonds bureaucratie was vastgelopen.

Aan het slot van de besprekingen werd door allen het belang aangevoeld van een bespreking met Waalse makkers, teneinde ook hun inzichten te vernemen. Overeengekomen werd daarvoor initiatieven te nemen.

GESPREK MET DE WAALSE MAKKERS.

=====

(Spartacus 11 maart 1961).

Zaterdag 25 en Zondag 26 februari hebben in het Belgische industriestadje Louvière, niet ver van de Belgisch-Franse grens gelegen, ongeveer halverwege tussen Mons en Charleroi in de provincie Henegouwen, besprekingen plaats

verwege tussen Mons en Charleroi in de provincie Henegouwen, besprekingen plaats gevonden tussen enkele Belgische kameraden, een vertegenwoordiger van de Franse groep "Informations Correspondance Ouvrières" en twee makers van "Spartacus". Het was de bedoeling van deze bijeenkomst onderling van gedachten te wisselen over de jongste Belgische stakingsbeweging. Voor de Hollandse deelnemers en de Fransman zat daarbij in de eerste plaats de bedoeling voor, inlichtingen te verzamelen, die het beeld van deze staking vollediger kunnen maken.

Het gesprek met de Vlaamse makers, dat over deze zaken in Antwerpen gevoerd werd op Zondag 29 januari en waerover men in het vorige nummer van "Spartacus" heeft kunnen lezen, achtten wij van bijzonder veel betekenis. Wij wilden echter niet nalaten ook in het Waalse land ons licht op te steken, omdat dáár het zwaartepunt van de stakingsactie heeft gelegen en het wellicht mogelijk zou kunnen zijn eldaar in contact te komen met deelnemers of eventuele ooggetuigen.

Laat ons hier terstond verklaren, dat wij de in La Louvière verzamelde inlichtingen van veel waarde achten al was het alleen reeds, omdat het hier inlichtingen betrof uit de eerste hand.

Vraagt men, of zij ons ook nopen om terug te komen op onze opvattingen, of wij thans soms ook genoodzaakt zijn correcties aan te brengen op hetgeen wij in drie achtereenvolgende nummers van ons blad over de Belgische stakingen geschreven hebben aan de hand van het nog maar gebrekkige en onvolledige materiaal, dat ons op dát moment ter beschikking stond, dan antwoorden wij ontkennend. De mogelijkheid, dat wij ons aanvankelijk oordeel zouden moeten herzien, wanneer wij maar eenmaal contact met Belgische kameraden zouden hebben opgenomen, hebben wij in de desbetreffende drie opstellen nadrukkelijk open gelaten. De lezer weet zij, dat de gedachtenwisseling met de Antwerpse vrienden ons slechts in onze zienswijze versterkte en dat zij en wij in het verloop van de discussie tot een eensgezind oordeel kwamen. Ook de bijeenkomst in La Louvière heeft ons versterkt in onze zienswijze.

In hetgeen men ons daar vertellen kon, zien wij een bevestiging van onze opvattingen. Toch kan van de conferentie in La Louvière - dit in tegenstelling tot die in Antwerpen - niet gezegd worden, dat zij tot een eensgezinde opvatting leidde. Van een volkomen gelijke opvatting en van een eensgezind oordeel was eigenlijk alleen maar sprake bij de twee Hollanders en de Fransman.

De drie Belgen die aan de besprekingen deelnamen bleken onderling geenszins

gelijk te denken en bovendien verschilden hun opvattingen stuk voor stuk zeer aanzienlijk met de (eensgezinde) opvatting van de drie niet-Belgen. Dat maakte het gesprek lang niet altijd eenvoudig. Zo bleken de Belgen sommige vragen, hetzij van de Fransen, hetzij van de Hollanders, lang niet altijd te begrijpen en uitdrukkingen als "zelfstandige strijd" of "comité's van actie in de bedrijven" bleken bij hen een gans andere inhoud te hebben dan bij hun gasten.

Als wij, om op onze mededelingen vooruit te lopen, hier alvast mededelen, dat één van de Belgen verklaarde, dat hij van mening was, dat de staking geenszins een revolutionair karakter had, dan lijkt het er op het eerste gezicht op, alsof zijn oordeel overeenkomst vertoont met het onze, zoals men dat in de nummers 1, 2 en 3 van de lopende jaargang van "Spartacus" heeft kunnen aantreffen. Maar het diepgaande verschil tussen hem en ons zal de lezer duidelijker worden, wanneer wij er aan toevoegen, dat hij zijn oordeel omtrent het "niet-revolutionaire karakter" van de jongste Belgische stakingen baseerde op het feit, dat zij "niet georganiseerd en niet voorbereid" waren. Uit deze enkele mededeling kan men al terstond afleiden, dat niet zozeer het oordeel van de Belgische kameraden het interessantste voor ons was, maar het feitenmateriaal, hetwelk zij verstrekten.

In dit verslag van onze ervaringen in La Louvière zullen wij als volgt te werk gaan. Wij zullen eerst een aantal uitspraken van de Belgen weergeven, zó als wij die uit hun mond hebben opgetekend. Vervolgens zullen wij het relaas weergeven, dat een der Belgische vrienden ons deed omtrent de gebeurtenissen in het vlak bij La Louvière gelegen textielcentrum Binche. Daarop zullen wij een poging ondernemen iets weer te geven van de discussies, die er gevoerd zijn en tenslotte willen wij trachten uit al dat materiaal onze conclusies te trekken.

1. UITSPRAKEN VAN ONZE MAKKERS.

NIET IN DE BEDRIJVEN.

"Er was nergens sprake van de vorming van eigen strijdcomité's van de arbeiders. Er is nergens in België sprake geweest van een bezetting der bedrijven."

OVER RENARD.

"Renard heeft strijdpapelen uitgegeven, waarmee hij in werkelijkheid beoogde de strijd af te remmen. Hij stelde drie leuzen op, te weten: 1. mars naar Brussel;

2. stopzetting van het onderhoud van het materiaal; 3. de Waalse federatie. De eerste was alleen maar bluf; bij het uitgeven van het tweede parool voegde hij er in één adem aan toe, dat het een mogelijkheid was, waartoe men nooit zou overgaan. De derde leuze had een zuiver politiek karakter.

DE JEUGD VOORAAN.

"De jeugd, dat wil zeggen de jongeren van 18-35 jaar, heeft vooraan gestaan in de strijd."

VAN ONDEREN OP.

"Een van de grootste stakingen, die in de herinnering van de Belgische arbeidersklasse voortleeft was die van 1932. Die van nu had een meer revolutionair karakter, omdat er ditmaal meer dan destijds sprake was van een strijd van onderop."

EEN REVOLTE.

"De staking droeg geen revolutionair karakter. Niets was voorbereid, niets werd georganiseerd. Men zou het allemaal beter een revolte kunnen noemen, die tot een crisissfeer leidde." 1)

MARS NAAR BRUSSEL.

"De idee van een mars naar Brussel kwam van onderop. De leiders hebben er niet toe durven besluiten, omdat de strijd in Brussel zelf onvoldoende steun ontmoette."

RENARD EN MAJOR.

"Het mag op het eerste gezicht schijnen alsof er een diepe tegenstelling was tussen Louis Major, de algemene secretaris van het Belgische Vakverbond, en André Renard. Maar daarvan is geen sprake. Een dergelijke tegenstelling is slechts schijn."

ONVOLDOENDE STEUN.

"De staking moest worden opgeheven, omdat de Waalse arbeiders onvoldoende gesteund werden door de Vlamingen en door de BSP. In Vlaanderen is de staking niets geworden, met uitzondering dan van Antwerpen en Gent.

1) Zie hier een uitspraak, die kennelijk verschilt van de voorafgaande. Ze zijn dan ook van verschillende sprekers afkomstig. Hier blijkt duidelijk, dat het oordeel onzer Belgische vrienden soms sterk uiteenliep.

HOE HET BEGON.

"De staking is begonnen bij de ACEC, de Ateliers de Construction Electriques de Charleroi, een onderneming waar ongeveer 6000 arbeiders werkzaam zijn. Daar stak men de koppen bij elkaar, daar kwam men unaniem tot het besluit, dat er gestaakt moest worden tegen de Eenheidswet. De gedelegeerde van de vakbeweging belde Brussel op. De leiding van het vakverbond aarzelde. Vanuit Brussel werden geen stakingsparolen gegeven. Daarop is men in Charleroi de straat op gegaan. De gedelegeerden van de vakbeweging waren solidair met de arbeiders. Ze zeiden laconiek tegen Brussel: Het kan ons niets schelen wat jullie doen, hier staken we. Toen is men in Brussel besloten zich achter de stakingen te plaatsen, omdat men een vinger in de pap wilde hebben. Na de ACEC zijn het de ambtenaren en de onderwijzers en de arbeiders van de nutsbedrijven geweest, die zich in de strijd geworpen hebben. Daarna zijn andere groepen gevolgd. Niemand dacht, dat het zo lang duren zou. De onderwijzers wilden staken, omdat de kerstvacantie voor de deur stond. Als die eenmaal zou zijn begonnen, zou er voor hen natuurlijk geen stakingsmogelijkheid meer in zitten. Dan waren de scholen immers toch al dicht. Ieder geloofde, dat het vóór Kerstmis, zeker voor Nieuwjaar wel bekeken zou zijn. Na de onderwijzers, de ambtenaren en het personeel van de nuts- en vervoersbedrijven waren het de mijnwerkers, die in het eerste gelid stonden."

GEEN ALGEMENE STAKING.

"De leiding van het Algemeen Belgisch Vakverbond heeft wel gepoogd de staking over de beide Vlaanderen, en Limburg en Brabant uit te breiden. De pogingen leden schipbreuk op het gebrek aan strijdwil van de Vlamingen. Het parool van een "algemene staking" is door het ABVV niet gegeven."

II. DE STRIJD IN BINCHE.

In Binche, waar de textielnijverheid vrijwel de enige industrie is en waar alleen al 10.000 vrouwen en meisjes in de confectie-ateliers werken, is de staking begonnen op instagnatie van de stakingspiketten uit La Louvière. Ongeveer 60 onderwijzers en arbeiders van de nutsbedrijven trokken in optocht naar Binche en vrbegen bij de bedrijven de vertrouwenslieden te spreken. De patroons plaatsten zich op het standpunt, dat de staking niet tegen hen, doch tegen de regering was gericht en dat wie meende te moeten staken, dat maar moest doen. Het personeel aarzelde. Ongeveer 30% van het personeel ging de straat op. De volgende dag ver-

schenen 6 a 700 stakers bij de bedrijven om iedereen tot staken te bewegen. Toen riepen de patroons de gendarmerie te hulp. Die was niet op de gebeurtenissen voorbereid. Ze verscheen, maar met slechts weinig manschappen. Slechts enkele gendarmes bij elke onderneming. Die konden tegen de menigte niets uitrichten. Men forceerde de poorten van de bedrijven en dreigde de boel kort en klein te zullen slaan. Toen ging alles plat.

Toen de staking in Binche ongeveer drie weken had geduurd verschenen er in het stadje klanten der confectie-bedrijven, die hun orders kwamen terug halen. Het feit veroorzaakte een paniek, zowel bij de patroons als bij de arbeiders. Men vreesde, dat Binche deze klanten voorgoed zou kwijt raken aan Vlaamse en Nederlandse concurrenten. Men wendde zich tot de burgemeester (lid van de BSP). Die zei: Ik kom niet tussenbeide. De arbeiders wilden staken en de wil van de arbeiders moet gerespecteerd worden. De paniek werd groter. Als wij onze klanten kwijt raken is Binche tot ondergang gedoemd, zo redeneerde men. Op straat spraken opgewonden arbeiders en patroons met elkaar. Bij die openlucht-vergadering waren wel 800 man aanwezig. Men kwam tot een demonstratie, waarbij een hervatting van het werk werd geeist. Dat was maandag 16 januari. Binche was de enige plaats, waar iets dergelijks is geschied. Op dinsdag 17 januari werd het werk voor 40% hervat. Toen verscheen opnieuw de gendarmerie. Zij greep in, overal waar discussies tussen stakers en werkwilligen werden gevoerd. Ook het leger trad daarbij op. Zodra er op straat samenscholingen ontstonden werd iedereen gearresteerd en in legerauto's geladen. Op het commissariaat van politie werd men dan vervolgens een uur of twee vastgehouden. Op woensdag 18 januari werd er toen weer volledig gewerkt.

III. IETS OVER DE DISCUSSIES.

Voor wat de discussies betreft moeten we ons op deze plaats beperken tot enkele der voornaamste punten. We komen er nog wel uitvoeriger op terug. Eén van de eerste dingen, waarop door de Franse makker en de Spartacus-vrienden werd ingehaakt, was een uitlating van de Belgen omtrent de mars naar Brussel. Zij hadden kritiek op Renard en Major, dat die de mars naar Brussel niet hadden laten doorgaan. "Als de mars wél had plaats gevonden, zo betoogden zij, was het een regelrechte strijd om de macht geworden".....

"Absoluur niet!", zo verklaarden de Fransman en de beide Hollanders. "Een mars naar Brussel zou niets anders betekend hebben dan een politieke demonstratie. De

werkelijke strijd om de macht, die speelt zich af in de bedrijven en heeft de bedrijven tot inzet."

Op dit belangrijke punt, bleken de meningen volledig uit elkaar te lopen. Volgens de Belgen was het gebrek aan leiding en de omstandigheid, dat de stakers zich geen vastomlijnde doeleinden voor ogen hadden gesteld één van de belangrijkste redenen, dat de staking verlopen was op de wijze als dat het geval was geweest.

De Franse makker zette op uitstekende wijze uiteen, dat de arbeiders zich geen "doeleinden" stellen, dat ze uitgaan van de verhoudingen in het bedrijf en hun directe levensomstandigheden, maar voor de Belgen was dat kennelijk een geheel nieuw gezichtspunt, waarvan de consequenties geenszins door hen konden worden overzien.

De Belgen bevestigden nadrukkelijk, dat de actie van Renard en de BSP op andere dingen gericht was, dan de strijd van de arbeiders. Zij stelden nadrukkelijk, dat ook de schijnbaar radicale Renard er op uit was geweest de strijd af te remmen en binnen de geordende banen van de politieke actie te leiden. Major met zijn gematigde, Renard met zijn felle actie, waren beiden op hetzelfde uit geweest. Maar bij de vraag, hoe of dat te verklaren viel, gingen de meningen weer uit elkaar. De Belgen meenden, dat een man als Renard bewust er op uit was geweest een bedrijfsbezetting te verhinderen. De Hollanders en de Fransman meenden, dat de gedachte aan een bedrijfsbezetting bij een man als Renard zelfs niet zou zijn opgekomen, omdat zijn strijd typisch de kenmerken droeg van een 19-eeuwse strijd, dat hij meer aan barricaden en aan de politieke arena dacht dan aan proletarische actie in de bedrijven.

In de loop van de discussie stelden Hollanders en Fransman aan de Belgen diverse vragen. Een daarvan was, of de Belgische arbeiders ná de staking ook blij hadden gegeven dat zij door Renard teleurgesteld waren en of zij nu achteraf ook kritiek op hem hadden.

Het antwoord luidde: "Over het algemeen is Renard wel "de grote man" voor de arbeiders gebleven. Er is echter ook wel kritiek op hem gebracht."

- Welke kritiek dan?

"De kritiek, dat hij niet tot het einde toe is gegaan." Uitspraak waarmee, zo bleek ons; bedoeld werd, dat Renard volgens deze arbeiders de mars naar Brussel zou hebben moeten laten doorgaan en niet voor nog méér krasse maatregelen zou hebben moeten terugschrikken.

-Waarom hebben Luikse stakers Renard na zijn terugkeer uit St. Servais uitgefloten?

"Omdat zij in hem teleurgesteld waren. Hij had volgens hen geen compromie moeten sluiten."

DE WAALSE ARBEIDERS EN HET BELGISCHE KAPITALISME.

=====

(Spartacus 25 maart 1951)

Als de conferentie in het Belgische industriestadje La Louvière, waar Belgische-, Franse- en Hollandse makers elkaar ontmoetten om samen over de jongste Belgische staking van gedachten te wisselen ons één ding geleerd heeft, dan is het wel dit, dat de arbeiders van Wallonië nog wel bijzonder sterk gevangen zitten in opvattingen van een vroegere periode. Zeker, het ontbreekt hen niet aan een kritische instelling ten opzichte van een reeks vooraanstaande figuren uit de Belgische Socialistische Partij of het Algemeen Belgisch Verbond van Vakverenigingen. Maar die kritiek is naar onze smaak in bijna alle gevallen nog op geen stukken na toe aan een principiële analyse, waaruit het wezen van partij of vakbeweging als zodanig aan de dag zou treden.

Zeker wij hebben ons er van kunnen overtuigen, dat men zeer goed begrepen heeft, dat het streven van de schijnbaar radicale Renard en de gematigde Louis Major als het er op aan kwam niet zover uiteenliep. Maar het is ons evenzeer gebleken, dat men dit minder aan het karakter van partij of vakbeweging weet, dan wel aan de persoon van Renard of de persoon van Major. Het besef, dat krachtens hun positie- als vakverenigingsfunctionarissen - Renard of Major bepaalde grenzen niet konden overschrijden, het besef ook, dat zij op grond van hun positie de zaken wel op een zeer bepaalde en beperkte manier moesten bezien, dat zij binnen een bepaalde horizon leven, men derhalve van hen niet iets verwachten mag, dat men bijvoorbeeld van een zelfstandige strijdende klasse wel verwachten kan, dát besef hebben wij vrijwel nauwelijks, om niet te zeggen helemaal niet ontmoet.

De Belgische kameraden, met wie wij discussieerden, bleken - de een op deze-, de ander op gene manier- nog geheel en al in de ban van een partij-opvatting, een partij gedachte, die tot gevolg heeft, dat in hun voorstellingswereld, in hun gedachtengang, een man als Renard eigenlijk vervangen zou moeten worden door een be-

ter type leider, door een man, die niet in St. Servais "door de kniën" zou zijn gegaan, die bereid zou zijn geweest wél tot het uiterste te gaan, kortom door een leider van een ánder type en van een beter soort.

Het inzicht, dat het niet aan de leiders, doch aan de verhoudingen en aan de uit die verhoudingen geboren beweging ligt, dat schitterde door afwezigheid, tegenover de opvatting, dat de kapitalistische verhoudingen zelve de arbeiders dwingen tot zelfstandige strijd, onder eigen leiding en dat daarbij het woord "leiding" een gans andere inhoud krijgt, evenals trouwens de strijd, dat hebben wij niet geconstateerd. Vraagt men naar de mogelijke oorzaak, dan dringt het antwoord zich als het ware vanzelf op. De gedachte aan een zelfstandige arbeidersstrijd heeft daargins in Wallonië nog geen baan gebroken, om de eenvoudige reden, dat de verhoudingen en omstandigheden van dien aard zijn, dat - daar als het ware automatisch een beweging van de oude stempel nog uit geboren wordt. Iets dergelijks - in wat andere bewoordingen - hebben wij ook in onze opstellen over de stakingsbeweging geschreven. Met dit feit werden wij in La Louvière nog weer eens op de sterkst mogelijke wijze geconfronteerd.

Als men ons - na deze ervaringen in La Louvière - de vraag zou stellen, hoe nu onze kijk geworden is op de Belgische stakingen, dan ~~menen~~ wij die vraag niet beter te kunnen beantwoorden dan door een vergelijking te trekken tussen de - ons bekend geworden - mening van bijvoorbeeld een Franse groep als "Socialisme ou Barbarie" en die van ons.

Wil men "Socialisme ou Barbarie" geloven, dan mascheren de arbeiders van België momenteel aan de spits van het West-Europese proletariaat. Naar onze mening is het zo, dat zij in de achterhoede gaan.

Waardoor "Socialisme ou Barbarie" zich van de wijs laat brengen, dat is in de eerste plaats de strijdwil van het Belgisch proletariaat, de heftigheid, waarmee het zijn jongste worsteling (indien men het al - wat wij betwijfelen - zij n worsteling mag noemen) gevoerd heeft, de heftige tonelen, die zich in Luik en andere plaatsen van het Waalse land hebben voorgedaan. Maar natuurlijk is het dat niet alleen en zelf niet eens de hoofdzaak. Dat een - het zij hier om verwarring uit te sluiten nog eens nadrukkelijk opgemerkt - ons volkomen vreemde groep als "Socialisme ou Barbarie", die in La Louvière niet vertegenwoordigd was, niet tot het besef kan geraken, hoezeer de vorm en de inhoud van de Belgische stakingen toch verschijnselen uit een buiten België reeds lang verdwenen tijd wa-

ren, dat zij niet waarneemt, hoezeer de Belgische stakingen een toch grotendeels- en in hoofdzaak politieke afaire waren, dat spruit hieruit voort, dat het standpunt van "Socialisme ou Barbarie" wat het wezen van de zaak betreft volkomen op dat, wat wij bij onze Belgische vrienden in La Louvière aantreffen, gelijkt. "Socialisme ou Barbarie" staat op het standpunt, dat de Belgische arbeiders alleen nog maar een betere, radicalere, vastbesloten partij behoeven, om beter te varen, dan zij ditmaal hebben gedaan. Dat heeft "Socialisme ou Barbarie" in een van haar aan de Belgische gebeurtenissen gewijde opstellen onomwonden zo uitgesproken. En welke andere verschillen er ook tussen de Waalse makers in La Louvière en "Socialisme ou Barbarie" mogen zijn, hier op het terrein van die ouderwetse partij-opvattingen liggen zij in ieder geval niet.

Maar keren wij tot de Belgische stakingen en de gesprekken in La Louvière terug. De dingen, die wij hier bespreken en op schrift zetten, hebben wij ook in La Louvière geprobeerd aan te snijden. Met niet al te veel succes. Wie het verband begrijpt, tussen de gedachten van de arbeiders en hun levensomstandigheden, tussen hun heersende denkwereld en het kapitalistische klimaat in het algemeen, zal zich daar niet al te veel over verwonderen. Men begreep onze bedoelingen lang niet altijd voldoende om een vruchtbare discussie mogelijk te maken. Uit wát er over en weer gezegd werd bleek ons echter telkens opnieuw, hoezeer de dingen van het grijs verleden van de arbeidersbeweging in dit land nog spring- en springlevend zijn.

Wil men van dat laatste een enkel voorbeeld, dan zij hier meegedeeld, dat er op een gegeven ogenblik uitvoerig gesproken is over de - door de Belgen - op het tapijt gebrachte kwestie van het koningsschap. Wij verdedigden de opvatting, dat het voor de arbeiders weinig verschil uitmaakt of er nu een president dan wel een vorst aan het hoofd van de kapitalistische staat geplaatst is. Wij werden in dat opzicht wám gesteund door onze Franse kameraad. Maar voor de Belgen was dat iets onbegrijpelijk. Het bleek, dat voor hen het socialisme en het anti-monarchisme onafscheidelijk waren, feit, dat wij menen te kunnen verklaren uit de gans andere positie van het koningshuis in België en in Nederland.

Als wij het ons goed herinneren was het de Franse kameraad, die op een gegeven moment opmerkte, dat een gesprek zoals koning Boudewijn gevoerd heeft met socialistische deputaties en stakers-afgevaardigden uit Walenland, bij een staking van soortgelijke omvang in Nederland eenvoudig ondenkbaar ware en dat bewees, dat de

koning in België nog veel meer te vertellen heeft en een andere functie uitoefent. Maar de Belgen konden zich dat gewoon niet voorstellen.

Hierboven merkten wij op, dat voor onze Waalse vrienden socialisme en anti-monarchisme onafscheidelijke begrippen vormen. De formulering is van hen zelf en zij brengt, als wij - wat belangrijk is - daar even aandacht aan schenken bijzonder duidelijk tot uitdrukking, hoezeer voor hen de strijd die er gevoerd werd een strijd "van het socialisme" is. Dat wij minder op "het socialisme" dan wel op "de worsteling van de arbeiders" de nadruk wensten te leggen, verstonden zij in het geheel niet. Voor hen is de strijd van het proletariaat een voorstelling met een duidelijk omljnd doel: het socialisme. Wij - evenals onze Franse kameraad en dat op voortreffelijke wijze - stelden daartegenover, dat de arbeiders zich helemaal geen "doel" stelden en dat zij slechts op grond van de verhoudingen in de bedrijven in actie kwamen, iets waarop wij ook in het vorige nummer van "Spartacus" al hebben gewezen. Maar onze Waalse vrienden bekeken alles vanuit een "doel", d.w.z. vanuit een uitgesproken politiek aspect.

Dat correspondeert met de fase, waarin de arbeidersbeweging in hun land verkeert, fase waarin weliswaar de zelfstandige strijd van de arbeiders op bepaalde tijdstippen aanwezig was of is, maar waarin tegelijkertijd de politieke actie van de oude organisaties daarnaast soms nog bijzonder sterk op de voorgrond treedt.

Onze conclusie uit de gebeurtenissen, zoals die ons geschetst werden en uit de informaties, zoals die in Wallonië door ons verzameld werden is, dat bij de jongste stakingen minder van zelfstandige strijd van de arbeidersklasse sprake is geweest dan bijvoorbeeld bij de stakingen, die twee jaar geleden plaats vonden in de Bôrinage. Daarmee willen wij natuurlijk geenszins zeggen, dat er hier en daar niet van spontane en zelfstandige actie sprake is geweest, maar wel, dat deze in het grote geheel minder sterk op de voorgrond is getreden.

Zoals gezegd: het zijn de Belgische kapitalistische verhoudingen, die van dit alles de verklaring en de basis vormen. Wij hebben, gelijk wij ook in onze desbetreffende opstellen over de staking zelf hebben gedaan, tegenover onze Waalse vrienden in La Louvière de mening uitgesproken, dat het Belgische kapitalisme vergeleken bij bijvoorbeeld het kapitalisme in Frankrijk en Nederland een achterlijk kapitalisme zou zijn. Die opvatting is door de aanwezige Walen sterk bestreden. Zij noemden het Nederlandse kapitalisme minder ontwikkeld dan het Belgische, mening, die zij o.â. bleken te baseren op de omstandigheid, dat in Nederland lagere lonen

worden betaald. Voor het argument, zowel door ons als door onze Franse makker in het geding gebracht, dat het minder op de lonen dan wel op de levensstandaard aankwam, bleken zij maar weinig toegankelijk. Nog minder toegankelijk bleken zij voor de o.i. nog belangrijker opmerking, dat het bij dergelijke vergelijkingen tussen twee kapitalistische staten vooral aankomt op de vraag of de gebruikte machines en installaties modern zijn en of het ene kapitalisme soms efficiënter produceert dan het andere.

Hoe komt het, vroeg de Fransman, dat precies dezelfde oude kolenlagen uit het tekken van de Borinage aan de Franse zijde van de Frans-Belgische grens wél lo-
mend geëxploiteerd kunnen worden, aan de Belgische zijde daarvan niet? Onze Waal-
se vrienden konden er geen afdoende verklaring voor geven. Maar zij waren evenmin van hun standpunt af te brengen, standpunt, dat naar ons inzicht ook weer ten nauwste samenhangt met het geestelijke klimaat in België. Zijn de heersende gedachten in een land niet vrijwel altoos de gedachten der heersende klassen en zijn de heersende klassen in België niet zelfgenoegzaam en zelfingenomen? Of waren zij dat althans niet tot aan het uitbreken van de Congo-crisis, die hun droom over de voortreffelijkheden van het Belgische kapitalisme wreed verstoren kwam?

Een van de dingen, die juist tijdens het verloop van de Belgische stakingen en mede door de discussies in La Louvière bij ons heeft post gevat, is dat men de jongste gebeurtenissen in het land van onze zuiderburen, mede moet zien tegen de achtergrond van de crisis, de slepende crisis, waarin het Belgische kapitalisme al geruime tijd verkeert. Wat die crisis zou kunnen oplossen is een kapitalistische ordening, een planning, een hergroepering van productieve krachten en kapitalistische energie. In het beeld, dat wij ons verworven hebben, zijn de BSP en het ABVV, de linkervleugel van de Katholieken samen de krachten, die deze orderingsgedachte vertegenwoordigen, krachten, die de arbeidersklasse als "politiek" instrument bespelen in hun strijd tegen de machten en geesten van het verleden.

DE WERELD VAN DE ARBEIDERS EN

DE WERELD DER POLITICI.

EEN SLOTBESCHOUWING OVER DE GEBEURTENISSEN IN BELGIE. (Spartacus 6 mei 1961)

De Belgische stakingen omstreeks 20 december 1960 begonnen, hebben op 21 ja-

nuari hun officieel einde gevonden door het besluit van slechts 34 bijeengekomen afgevaardigden van Waalse ABVV-afdelingen, vergaderend te St. Servais. De povere opkomst beantwoordde geheel aan de stand van de actie. In Vlaanderen werd al niet meer gestaakt en de éne na de andere Waalse plaats en district had ook al aan de actie een einde zien komen. In vorige beschouwingen hebben wij er al herhaaldelijk op gewezen, dat er in de aanvang van de stakingen wel sprake is geweest van spontaniteit en zelfs van min of meer wilde stakingen, doch ook, dat al vrij snel de plaatselijke en gerstelijke instanties van het ABVV de leiding van de acties aan zich wisten te trekken. Het was tactiek van het Centraal Bureau van het ABVV zelf geen stakingen te proclameren, doch de beslissingen daartoe over te laten aan de genoemde lagere bestuursorganen. In de eerste plaats ontkwam de centrale leiding daardoor aan een besluit inzake een algemene staking, waar ze, als orde-lievend bestanddeel van het Belgische economische leven, niet aan kon en wilde beginnen. In de tweede plaats hield deze tactiek in, dat ABVV-instanties in de aanvang alleen stakingen proclameerden, waar óf al reeds werd gestaakt, óf waar de spanningen onder de arbeiders al heel hoog waren gestegen.

Het is dan ook symptomatisch, dat in de beginne het overheidspersoneel in de strijd voorop ging - hetgeen in andere gevallen praktisch nooit het geval is - wat te verklaren valt uit de omstandigheid, dat de Eenheidswet voor deze arbeidersgroepen bijzonder bedreigingen inhield. Zij vingden de actie in het algemeen gedisciplineerd aan, onder leiding van de ABVV-verbond, het ACCO.

Even sterk was deze opvatting pleit, dat toen direct daarop spontane stakingen van de arbeiders bij het vroe bedrijf in Wallonië uitbraken, de vakbondsinstanties daar de stakingen heel spoedig uitriepen. Daarentegen moesten de Antwerpse havenarbeiders op 22 december van hun ABVV-afdeling nog vernemen, dat er geen staking was in de haven, althans volgens het bestuur van die vakbond. Toch werd op 23 december de Antwerpse havenarbeiders al een wilde actie begonnen, die vrijwel algemeen was. Eerst op 28 december besluit het gewest Antwerpen van het ABVV tot de staking en van dit ogenblik af is deze ook voor de havenarbeiders officieel. In Wallonië dwong de druk van de arbeiders tot de directe proclamatie. De situatie lag in de Vlaamse provincies anders en de ABVV-instanties richtten zich daarnaar. Daarbij moet men ook niet vergeten, dat op 28 december de politieke factoren al een veel grotere rol waren gaan spelen dan in de aanvang.

Om het verschil in strijdmentaliteit tussen de Waalse en de Vlaamse arbeiders

te begrijpen, moet men het oog richten enerzijds op de economische bedreiging van Wallonië met zijn in technisch opzicht oude verouderde industrie en anderzijds, wat Vlaanderen betreft, op de omstandigheid, dat daar nog een grote plattelandsbevolking is en dat zelfs in de kleinere steden een plattelandsmentaliteit bestaat, met een grote mate van geestelijke onderworpenheid aan de clerus.

Het is inderdaad niet geheel onjuist, wat door ABVV-leiders werd en wordt gezegd, dat de steden Antwerpen en Gent arbeidersbastions zijn in het Vlaamse land.

De afwijkende economische verhoudingen en de sociale geleiding in de verschillende Belgische gewesten, ook nog tot meerdere gelding komend door het taalverschil, worden in de verschijningsvormen van deze stakingen sterk gedemonstreerd.

Intussen, ook voor België in het algemeen geldt, dat de economische en sociale structuur bepalend waren voor de strijd van de arbeiders en voor de politieke tegenstellingen, die in deze periode zo scherp aan het licht traden. Wat dat laatste betreft, zowel de tegenstellingen tussen arbeiders en vakbeweging en partij, als tussen de diverse partijen onderling.

ECONOMISCH ACHTERLIJK.

Ongetwijfeld hadden de ABVV-instanties het in de aanvang niet gemakkelijk en dit te minder, omdat ze uit politieke overwegingen de successen van de actie moesten uitbazuinen. Toch bracht de economisch achterlijke en liberale structuur van het land met zich mee, dat de arbeiders onduidelijker dan in landen, waar reeds in sterkere mate een modern geleid en ten dele zelfs door de staat beheerst economisch leven bestaat, zagen wat de wezenlijke rol van de z.g. arbeiderspartij en van de vakbeweging is, namelijk bestanddelen van de kapitalistische orde te zijn. Hun leek de vakbewegingsleiding en de leiding van het ABVV-BSP-comité van de Gemeenschappelijke Actie (G.A.) nog in sterke mate de aangewezen leiding in de strijd.

Voor de samenwerkende organisaties brachten de politieke omstandigheden in het verdere verloop van de actie mee dat, om het succes ervan aan te tonen, hier en daar nieuwe groepen arbeiders bij de staking moesten worden ingeschakeld. Anderzijds moest de leiding er voor waken, dat ze de greep op de massa verkreeg of behield, terwijl zij tevens moest zorgen, dat zij niet in een onverzoenlijk conflict met de orde geraakte. Dat alles bij elkaar was er de oorzaak van, dat een beroep moest worden gedaan op de minst strijdbare delen van de Belgische arbeidersklasse, in het bijzonder in de Vlaamse provincies. Dit vergrootte haar kansen op mislukkingen.

Daar stond dan weer tegenover, de moeilijkheid om de Waalse arbeiders in toom te houden.

In de wereld van de arbeiders is de strijd echter een volkomen ander ding dan in de wereld van de politici. Hun zorgen zijn anders en hun inzet is anders. De arbeiders hadden in hun actie in het algemeen de leiding van de G.A. aanvaard, maar zij vochten, ook wanneer dat ging onder de leuze "weg met de eenheidswet", naar hun vaste overtuiging voor hun eigen belangen.

Hoe kortzichtig dit burgermensen ook mag voorkomen, de arbeiders vragen zich in zulke situaties niet af, of actie en eventuele overwinning de kapitalistische orde zal schaden. Inderdaad komen zij daardoor steeds meer in conflict met de bestaande orde. Juist dat maakt hentot een revolutionaire klasse.

Voor de politici, de vakbondsleiders inbegrepen, ligt de kwestie echter totaal anders. Voor hen is de verstoring van de orde - wij doelen hier niet op relletjes - even verwerpelijk als voor hun politieke, katholieke en liberale tegenstanders. Voor hen gaat het om verwerving van politieke macht en invloed. Zij waren met de ingeslagen weg er op uit, hun arbeiderskiezerscorps te versterken en het katholiek liberale bewind ten val te brengen. Natuurlijk moet men daarbij niet denken, dat het alleen ging om het verkrijgen van meer macht in het parlement en het staatsbestuur, doch vooral om het kapitalistische België te leiden in de richting van geleide economie. Ook in de katholieke CVP was daarvoor een meerderheid en in die CVP bracht haar voorzitter Lefèvre dat al vóór de stakingen tot uitdrukking. Natuurlijk is ook in België de liberale partij daartegen in meerderheid gekant. Het liberaal-katholieke bewind stond dus niet sterk. Noch de meerderheid van de CVP, die ordeningspolitiek begeerde, doch de regering sterk beïnvloed zag door de liberale ministers, noch de liberale partij, die in meerderheid tegen ordening is, doch in de Eenheidswet toch daarvan iets zag en terecht, stonden gesloten achter het kabinet Eyskens. Het wankele getimmerte, dat niet beantwoordde aan de eisen van een nieuwe politiek van bezuiniging en van ordening, ten val te brengen, dat was de opgaaf van de socialistische politici, die daarvoor de stakingen dachten te exploiteren.

Overzien we nu de resultaten.

De Eenheidswet is op 13 januari in het parlement aangenomen. Juist een maand later vond hetzelfde plaats door de Senaat.

De staking is beëindigd en de arbeiders moeten de wijze waarop dat geschiedde

de als een nederlaag voelen. Dat kan het komende kapitalistische bewind, hoe ook samengesteld, alleen maar ten goede komen.

In het parlement werd als enige concessie van de regering - als men dat een concessie wil noemen - verkregen, de reeds door het ministerie mondeling gegeven belofte, dat verschillende uitvoeringsbesluiten van de wet, voor ze worden afgekondigd, nog in de kamercommissies zullen worden besproken, hetgeen nu dan ook uitdrukkelijk in de wet zelf is opgenomen. Toch was Van Acker heel dankbaar. Nadat hij op de tiende januari in het parlement al had verklaard, dat de regering er zeer goed aan deed de orde te handhaven en dat hij persoonlijk ook voor zulke situaties had gestaan, doch dat hij geen olifant zou hebben aangewend, wanneer hij het met een vlieg had kunnen doen, stortte hij zijn gemoed als volgt uit: "Ik dank de heer Eyskens voor dit gewaardeerde gebaar. Ik druk mij gewoonlijk slecht uit, maar de minister heeft mij goed begrepen." De heer Collard, BSP-voorzitter, slaakte een zucht van verlichting er riep uit: "Eindelijk verstaat men elkaar."

Maar toch, politiek was dit geval voor de BSP niet zonder betekenis. Juist die kwastie van Eyskens' tegemoetkoming had tot gevolg, dat de politieke tegenstellingen tussen liberalen en katholieken, ook in het kabinet, zich toespitsten. Het waren vooral de, wat men veelal pleegt te noemen, conservatieve elementen onder de liberale en katholieke kamerleden, die nu ook enige concessies wensten; a.o. op het punt van enige belastingen. Wij moeten in het voorbijgaan even de opmerking maken, dat uitdrukkingen als conservatief en progressief weinig of niets te maken hebben met de huidige arbeidersstrijd, zeker in zoverre, dat de z.g. progressieve politici evenzeer beschermers zijn van de kapitalistische orde en daarmee even zeer vijandig staat tegenover zelfstandig arbeidersoptreden.

Resert 10 januari groeien in de regering Eyskens de tegenstellingen meer en meer. Geen wonder, dat de heren Van Acker en Collard dankbaar waren voor "het gebaar" van minister Eyskens. Of de arbeiders het succes inzake voorafgaande bespreking van de uitvoeringsbesluiten in de kamercommissies evenredig zullen achten aan hun inspanningen en offers tijdens de stakingsdagen, valt intussen wel erg te betwijfelen.

SCHEUREN IN KABINET EN COALITIE.

Het politieke succes van de socialisten bleef niet beperkt tot de aanvaarding van hun amendement. Na 10 januari kwamen er nog wel ogenblikken, dat in het par-

lement over en weer scherpe dingen worden gezegd - dat bracht de partij-politiek nu eenmaal mee en de staking was bovendien nog niet officiëel opgeheven - maar van 13 januari af, wanneer de wet door het parlement is aangenomen, traden de scheuren in het kabinet en coalitie steeds sterker aan de dag. Geen wonder, dat op 12 januari er Eyskens onder bezweek en een instorting kreeg. Was zijn "gebaar" een politieke misstap?

Weldra gonsde het van geruchten over een streven naar de vorming van een rooms-rood bewind. Op 18 januari deelde de conservatieve "Libre Belgique" mee, dat er reeds manoeuvres in gang waren - met steun van het Brusselse blad "Le Soir" - om na verkiezingen in coalitie tussen CVP en BSP tot stand te brengen. Op 20 januari schreven de Belgische bladen al over in April te houden Parlementsverkiezingen. Op 25 januari publiceerde "Le Soir", dat geruchten inhielden, dat de CVP-voorzitter, Théo Lefèvre, - let wel, dat is de man, die reeds op 25 mei 1960 de noodzaak betoogde van een op Rerum Movarum gebaseerde sociale politiek en interventie van de staat in de expansie van het economische leven en die een centraal planbureau bepleitte - zich voorstelde om na de verkiezingen een CVP-BSP-regering van Nationaal Herstel te presideren. Diezelfde dag volgden geruchten, dat de bij de CVP in aanzien staande BSP-er, Paul Henri Spaak, de post van secretaris-generaal van de NATO zou verlaten en lijststaanvoerder voor de BSP te Brussel zou worden. Beide geruchten bleken weldra juist te zijn geweest.

Toen op 13 februari ook de Senaat de Eenheidswet had aangenomen, waren bovendien de tegenstellingen tussen liberalen en katholieken nog vergroot, doordat besloten was, de wijziging van de kieswet op het punt van de zetelverdeling, niet vóór de nieuwe verkiezingen aan de orde te stellen. Het was moreel en feitelijk een schop tegen de schenen van de liberalen partij. De wijziging had behoord tot het program van de regeringen zij zou de kleine liberale partij wat gunstiger kansen hebben geboden.

Op 18 januari trokken de liberale ministers zich uit de regering terug. Op die dag werd tevens bekend, dat de verkiezingen..... reeds op 26 maart zouden plaats vinden.

De aanbieding van't ontslag van de liberale ministers vond onder grote verwarring plaats. Op verzoek van henzelf, werd het verzoek door minister Eyskens niet direct aan de koning doorgegeven. Echter werd op 20 februari uit Brussel gemeld, dat de koning het ontslag had geweigerd. Toen bleek dus het verzoek toch al reeds

doorgegeven. Dezelfde dag tekende de koning het besluit tot ontbinding van het parlement. Nu was dus het gehele kabinet démissionair en de kamerontbinding betekende tevens, dat de kamercommissies hun functies niet meer konden uitoefenen, zodat voor die aangelegenheden van de Eenheidswet, waarvoor ingevolge het amendement Van Acker de kamercommissies moesten worden gehoord, de uitvoering van de wet voorshands niet mogelijk was.

Daarmee kwam voor de BSP de situatie aanmerkelijk gunstiger te liggen. Wie niet in het oog houdt, dat welke regering ook na de verkiezingen zou optreden, bezuinigingen moesten worden doorgevoerd, die kon nu verklaren, dat de BSP haar strijd tegen de Eenheidswet voor een groot deel had gewonnen. Het wezenlijke succes echter is voor de BSP geweest, dat politiek de combinatie CVP-Liberalen stuk kon worden gemanoeuvreerd.

En tenslotte komen we dan toe aan de uitslag van de verkiezingen.

De CVP verloor en daalde van 104 tot 96 zetels.

De BSP handhaafde zich op 84 zetels.

De liberalen daalden van 21 tot 20 zetels.

De communisten stegen van 2 tot 5 zetels.

De Vlaamse Volks Unie steeg van 1 tot 5 zetels.

Twee kleine groepen verwierven elk 1 zetel.

Op grond van de winst van communisten en de nationalistische Vlaamse Volks Unie en de beide kleine extreme partijtjes, spraken Brusselse politici direct van een "uitspraak van misnoegdheid" van de kiezers. Daarvan was ongetwijfeld iets waar, hetgeen ook wel blijkt uit de matte verkiezings-compagne en nog meer uit het feit, dat in 1958 93,7% van de kiezers opkwam en dat nu maar 91,9% stemde. In Vlaanderen won dus de Volks Unie, partijtje van het federalisme. In Wallonië wonnen de communisten. Wat de Bsp in Wallonië verloor, won ze terug en in stemmenpercentage zelfs royaal, in de Vlaamse delen van het land.

De uitslag heeft echter ook een ander gezicht en dat lijkt ons minstens zo belangrijk. België staat, onze vroegere beschouwingen waren er ten dele op gericht om dat aan te tonen, voor de noodzakelijkheid zijn verouderd liberaal kapitalisme te verlaten. Het moet geleidelijk overgaan tot een nieuwe structuur. De CVP-voorzitter had dit begrepen en zette in feite regelmatig de CVP-Liberale regering de voet dwars. Voor een plan-politieke samenwerking ligt een combinatie CVP, BSP veel meer voor de hand. Ondanks de nederlaag van de CVP is een situatie geschapen.

die dit samegaan welhaast onvermijdelijk maakt.

De verkiezingsuitslag maakt het waarschijnlijk, dat bij een deel van de kiezers ook het element van wenselijkheid of tegenzin van planpolitiek wel heeft gewogen. In elk geval, het zich handhaven van de BSP en een kleine stemmen-toename bij de liberalen wijst daarop. Hoofdzaak is, dat ook de verkiezingsuitslag de baan in de richting van de planpolitiek effende.

De socialisten hadden ongetwijfeld hier en daar wat tegen. Doch wat ze hier tegen hadden, hadden ze vaak daar mee. Terwijl de strijdwillende Waalse arbeiders de sabotage van hun strijd door ABVV en BSP zo fel veroordeelden, dat zij in belangrijk aantal hun stem uitbrachten op de Communisten, in de onjuiste veronderstelling, dat ze daarmee 'n betere leiding steunden, hebben ongetwijfeld veel Katholieke Vlaamse arbeiders op de BSP gestemd, omdat deze partij in hun ogen de enige acceptabele partij was, die het voor hun belangen had opgenomen, gestreden had tegen dreigende verslechtingen en die strijd tactisch en gematigd had gevoerd. Dit is natuurlijk niet onze mening. Wij menen evenwel zó de Vlaamse BSP-winst ten dele te moeten verklaren. Zo kon zich de BSP handhaven. Zo is deze uitslag er één, die zelfs beantwoordt aan wat het Belgische kapitalisme momenteel behoeft. Zij is een aanwijzing voor BSP en CPV tezamen, de richting in te slaan van een, mede op de beide vakcentrales ACV en ABVV leunende, rooms-socialistische planregering.

Het is dan ook volkomen verklaarbaar dat, na enige informatieve werkzaamheden van de heer Harmel, al vrij spoedig een opdracht tot het vormen van een regering werd verstrekt aan Théo Lefèvre, de voorzitter van de CVP. Het sluit volkomen aan op hetgeen wij over hem reeds eerder schreven en al is dan nog niet alles in kanalen en kruiken nu wij dit artikel beëindigen, zeveel, is wel zeker, dat zijn onderhandelingen met de BSP-leiders succesvol zijn geweest en zeer binnenkort zullen uitmonden in de vorming van een BSP-CVP regering. Natuurlijk zijn er moeilijkheden bij die onderhandelingen geweest. Wij noemen slechts de vraag of de nieuwe regering sancties zal toepassen tegenover het overheidspersoneel, dat aan de staking heeft deelgenomen. Zijn de laatste berichten juist, dan zal de BSP dat moeten aanvaarden, maar..... er zal een BSP-minister van justitie komen, die dan zelf kan bepalen, hoever in deze moet worden gegaan. Daar blijkt dan tevens uit, hoever men in de politiek kan gaan. De leiders van de staking van gisteren worden de figuren, die heden bepalen, welke volgelingen moeten worden bestraft. Daarnaast zal het nieuwe bewind, zijn de berichten juist, zich ook bezig houden met een wette-

lijke regeling omtrent het stakingsrecht van overheidspersoneel. Nu, dat alles is bij mensen als Van Acker in veilige handen. Toen in 1948 een staking uitbrak in de gas -en electriciteitsbedrijven, was het de minister van Arbeid, Van Acker, die voor de radio uitriep: "Dat kan niet, dat mag niet, dat zal niet!.

Wat de te voeren algemene politiek betreft, staat het nu al wel vast, dat het een mengsel zal zijn van de Eenheidswet en van hetgeen in de verklaring van ABVV en BSP, die op 15 januari de koning werd aangeboden, aan bezuinigingen en ordeningsmaatregelen voorkomt.

Maar, de offers, die daarbij van de arbeiders worden gevergd, zullen beloond worden met enige ministerssteken voor de leiders.

Er is nu eenmaal een wereld van de arbeiders en één van de orde dienende politici.

*****

Het geschriftje
HET ROS BEIJAARD EN ZIJN BEREIDERS
is tegen de prijs van 25 cent bij onze
uitgeverij eveneens verkrijgbaar (franco
per post bij vooruitbetaling 30 cent) .

Beide brochures tezamen kosten 50 cent.
(franco per post 58 cent).